

نقاط قوت طرح شهاب استعداد حرکتی - ورزشی

محمد حسین میرسلیمانی (نویسنده مسئول)^۱، فاطمه مسلمی^۲، اکرم صلواتی^۳

^۱ دبیر تربیت بدنی شهرستان اقلید، mirsoleymani_2012@yahoo.com

^۲ دبیر تربیت بدنی شهرستان اقلید

^۳ دبیر تربیت بدنی شهرستان اقلید

چکیده

هدف این مقاله بررسی نقاط قوت طرح شهاب استعداد حرکتی - ورزشی، (شناسایی و هدایت استعدادهای برتر) در مدارس می باشد. که به روش مروری تدوین گردیده است. طرح شهاب مخفف (شناسایی و هدایت استعدادهای برتر) می باشد. کنکاش علمی طرح شهاب در مقاله حاضر باعث شناسایی برخی نقاط قوت طرح شهاب استعداد حرکتی - ورزشی در مدارس گردید که عبارتند از

نقط قوت:

۱- کاهش مقطعی استرس آزمون دانش آموزان ۲- هدفمند شدن فعالیت دانش آموز ۳- درگیر آموزشی دبیر و دانش آموز (مشارکت، دغدغه بخشی و ذهنیت بخشی و انگیزه دادن) ۴- ایجاد ابراز وجود دانش آموزان استعداد برتر (خلاقیت محوری، بحث محوری، اعتماد به نفس، بهبود بینش) ۵- ارزیابی هدف آزاد دبیران (ارزشیابی هدف قصد نشده، ارزشیابی توانایی های پیش بینی نشده) ۶- توسعه ی برداشت از محتوا (برداشت آشکار و پنهان از محتوا) ۷- برگزاری دوره های کوتاه مدت آموزشی استعدادیابی دانش آموزان ۸- دسترسی مقطعی به امکانات آموزشی فرا مدرسه ای ۹- ایجاد فرصت های آموزشی فوق برنامه کوتاه مدت دانش آموزان ۱۰- تجربه ی کوتاه مدت بهره مندی از شیوه های متنوع آموزشی

کلید واژه: استعدادیابی، استعداد- حرکتی ورزشی، شهاب، دانش آموز

مقدمه

در حیطه ی استعدادیابی ورزش ، انجام دادن مراحل چندگانه ی کشف استعداد، گزینش در سنین پایین و سپس هدایت ، کنترل و ارزیابی آنها برای دستیابی به اوج عملکرد و مهارت در رشته ی ورزشی اهمیت ویژه دارد. لذا با توجه به اینکه دانش آموزان از سنین پایین تا سن اوج عملکردی در مدارس مشغول به تحصیل هستند، آموزش و پرورش می تواند با برنامه ریزی اصولی و دقیق ، زمینه های پرورش استعدادهای ورزشی را فراهم کند. رسالت اصلی تربیت بدنی آموزش و پرورش در مرحله اول ، کشف دانش آموزان مستعد از طریق فرایندهای استعدادیابی عمومی و ویژه و در نهایت ، هدایت و معرفی نخبگان ورزشی به رشته ی ورزشی مستعد و ایجاد ارتباط دو سویه با باشگاه ها و فدراسیون ها ، به منظور ارتقای قابلیتها و مهارتهای تخصصی است. وزارت آموزش و پرورش با همکاری بنیاد ملی نخبگان برای پاسخگویی به این دغدغه با ایجاد طرح شهاب سعی در انجام این رسالت حیاتی خود در قبال دانش آموزان این مرز و بوم دارند. طرح شهاب مخفف (شناسایی و هدایت استعدادهای برتر) می باشد. طرحی برای شناسایی استعدادهای مختلف و متنوع دانش آموزان در مدارس می باشد. هدف از اجرا و تصویب طرح شهاب، شناسایی و هدایت آموزشی، تربیتی و معنوی مستعدان از دوره ابتدایی تا پایان دوره متوسطه با سازوکار مناسب است تا هویت دینی و ملی افراد تقویت شده و احساس مسئولیت نسبت به ایفای نقش سازنده در کشور برای آنان حاصل گردد. هیچ کارشناسی تائید نمی کند که آزمون تنها مرجع انتخاب دانش آموزان با استعداد است بلکه استعداد باید در طی یک فرایند خود را بروز دهد و در طرح شهاب به این شرایط توجه شده است. با توجه به تغییرات طبیعی ناشی از رشد شخصیت، استعدادهای و تواناییهای کودکان و با هدف اصلی این اجرا، شناسایی حوزههای استعدادی دانش آموزان و همچنین هدایت لحاظ شده به صورت عمومی و برای همه آنهاست. برای دستیابی به این هدف، نباید هیچگونه جداسازی در کلاس درس و امتیاز مادی و تحصیلی ویژه ای برای هیچ یک از آنها صورت گیرد.

روش تحقیق

با توجه به روش تحقیق های کمی و کیفی موجود مقاله ی حاضر بر اساس روش تحقیق کیفی انجام شده است. نحوه ی گردآوری اطلاعات در مقاله بصورت کتابخانه ای و اسنادی (کتاب، مقاله، مجله علمی داخلی و خارجی) به بررسی مبانی، نظریه ها، دیدگاه های مرتبط نقاط قوت طرح شهاب استعداد حرکتی - ورزشی پرداخته شده است.

متن اصلی

استعداد دانش آموزان در حیطه های مختلف یک چیز ذاتی است که درون دانش آموزان وجود دارد و نمی توان آن را از بین برد یا به وجود آورد اما با شناسایی، هدایت صحیح و ایجاد فرصت های آموزشی و تمرینی می توان را به اوج خود در یک دانش آموز رساند. دانش آموزان بسیاری در مدارس وجود دارند که با وجود استعداد شریار در حیطه ی حرکتی - ورزشی خود نسبت به مزیت ذاتی خود آگاهی ندارند و بی فروغ می گردند و چه دانش آموزان کم استعدادی که به سبب آموزش مناسب تر و مدیریت بهتر می توانند در قالب یک استعدادی بدیل بدرخشند. طرح شهاب برای کمک به دانش آموزان با استعداد جهت دستیابی به استعداد آنان طراحی گردیده است. تئوری طرح شهاب در بنیاد ملی نخبگان تدوین شده است تا شناسایی و هدایت استعدادهای برتر از دوران اولیه تحصیلی در راستای سند راهبردی کشور در امور نخبگان و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش صورت گیرد [1]. مقاله ی حاضر سعی در پاسخگویی به این سوال است که نقاط قوت طرح ملی شهاب با هدف شناسایی و حمایت استعدادهای برتر دانش آموزان کشور ایران در حیطه ی استعداد حرکتی - ورزشی دارد؟

نقط قوت:

۱- کاهش مقطعی استرس آزمون دانش آموزان

طرح شهاب بصورت مقطعی قضاوت در مورد دانش آموزان را از امتحان و میزان حفظیات نقش بسته بر کاغذها دو می کند و سعی در شناسایی توانایی هر دانش آموز که نقطه قوت او محسوب می شود را دارد همین امر سبب می شود استرس حاصل از امتحانات کمتر شود و هر دانش آموز انگیزه داشته باشد تا توانایی ذاتی خود را برای ابراز وجود با اعتماد به نفس نمایان کند [2].

۲- هدفمند شدن فعالیت دانش آموز

افراد دارای استعداد حرکتی - ورزشی با شناسایی استعداد خود این فرصت را دارند که به فعالیت های ورزشی بپردازند که در آن استعداد دارند و با انجام فعالیت های هدفمند و از قبل طراحی شده ی دبیر فرصت های تمرینی و آموزشی به دانش آموزان کمک می کند تا مهارت های لازم را کسب نمایند.

۳- درگیر آموزشی دبیر و دانش آموز (مشارکت، دغدغه بخشی و ذهنیت بخشی و انگیزه دادن)

طرح شهاب فرصت مناسبی را برای دبیر و دانش آموزان ایجاد می کند تا در شیوه ی آموزشی و هدف چینی آموزشی مشارکت دو سویه داشته باشند و با دغدغه یکسان سعی در برنامه ریزی بر روی استعدادهای داشته باشند و با ذهنیت قبلی نسبت به آینده ی آموزشی با انگیزه مسیر تحصیلی و شغلی آینده ی خود را پیش ببرند.

۴- ایجاد ابراز وجود دانش آموزان استعداد برتر (خلاقیت محوری، بحث محوری، اعتماد به نفس، بهبود بینش)

فرصت ابراز وجود به معنای داشتن موقعیت هایی است که در آن دانش آموزان می توانند به بیان نظرات، عقاید، ایده ها و احساسات خود درباره موضوع بحث در کلاس بپردازند و از آن دفاع کنند. فراهم سازی فرصت ابراز وجود در کلاس برای دانش آموزان، می تواند ظرفیت ها، توانایی ها و استعدادهای آنها پی ببرد و زمینه ی گسترش آن را برایشان فراهم آورد. طی این فرایند ابراز وجود دانش آموزانی که بعنوان استعداد برتر گزینش شده اند با مواردی مانند خلاقیت، بحث محوری در آموزش آشنا می شوند و می توانند با آگاهی بیشتر نسبت به استعداد خود با اعتماد بیشتر فرایند آموزشی خود را پی بگیرند و با تغییر و بهبود بینش خود نسبت به آموزش فراتر از حفظیات استعدادهای خود را بالفعل نمایند [3].

۵- ارزیابی هدف آزاد دبیران (ارزشیابی هدف قصد نشده، ارزشیابی توانایی های پیش بینی نشده)

با توجه به اینکه نیازها و برنامه ی فعالیت برای افراد با استعداد متفاوت از دانش آموزان همکلاسی استن در برخی از مواقع دبیر با طرح شهاب می توانند فراتر از چهارچوب درسی اقدام به آموزش به دانش آموزان مستعد کنند و سعی در ارزشیابی منحصر به فرد از او و سعی در محک زدن توانایی های پیش بینی نشده ی دانش بنمایند [4].

۶- توسعه ی برداشت از محتوا (برداشت آشکار و پنهان از محتوا)

دانش آموزان می تواند اقدام به تفسیر مطالب آموزشی از دیدگاه خود بنمایند و برداشت های آشکار و پنهان را بصورت دست جمعی در کلاس بنمایند تا دانش بتوانند مطالب آموزشی را بصورت مفهوم درک کنند و آن را به اشتراک بگذارند.

۷- برگزاری دوره های کوتاه مدت آموزشی استعدادیابی دانش آموزان

طرح شهاب فرصتی را برای دبیران، مدیران و آموزش و پرورش شهرستان ها قرار دهد تا کارگاه هایی با عنوان خلاقیت، استعدادشناسی و مدیریت استعداد، شیوه های مدیریت استعداد و سایر کارگاه های کوتاه مدت را در قالب وبینار و همایش برای دانش آموزان برگزار نمایند تا بصورت مطلوب تر بتوانند استعداد خود را بارور نمایند.

۸- دسترسی مقطعی به امکانات آموزشی فرا مدرسه ای

طرح شهاب در برخی مواقع باعث می شود امکانات یک شهرستان برای یک یا گروهی از دانش آموزان بصورت مقطعی یا بلند مدت بسیج شوند تا دانش آموز با کمبود امکانات آموزشی روبرو نشود که این فرصت مطلوبی برای دانش آموزان محصل در مدارس کم برخوردار است.

۹- ایجاد فرصت های آموزشی فوق برنامه کوتاه مدت دانش آموزان

طرح شهاب در مرحله هدایت استعداد تحصیلی باعث می شود برنامه های فوق برنامه مبتنی بر استعداد دانش آموزان فارغ از دغدغه ی نمره و استرس آن برگزار گردد. برنامه ریزی های آموزشی فوق برنامه هدفمند سبب نتیجه گیری بهتر می گردد.

۱۰- تجربه ی کوتاه مدت بهره مندی از شیوه های متنوع آموزشی

طرح شهاب در مرحله شناسایی و هدایت استعداد برتر دانش آموزان این فرصت را به دبیر و دانش آموزان می دهد تا با روش های آموزشی متنوع در برابر استعداد ها در حیطه ی حرکتی - ورزشی اقدام نمایند و بتوانند مفاهیم آموزشی را به گونه در اختیار آنان قرار دهند که مهارت ورزشی آنان در بعد تکنیکی و تاکتیکی افزایش یابد و راحت تر بتوانند به اوج عملکرد خود در اجراهای ورزشی دست یابند [5].

در نهایت می توان نتیجه گرفت از مجموعه شواهد موجود چنین استنباط می شود که شرایط برای اجرای طرح شهاب چندان مساعد نبوده و در زمینه شناسایی و هدایت استعداد های دانش آموزان، موفقیتی حاصل نشده است. به عبارت دیگر بافت فرهنگی - اقتصادی موجود برای اجرای طرح شهاب مساعد نیست (۶). همچنین رویکرد متمرکز دستگاه متولی آموزش و پرورش رسمی و تاکید بر اجرای برنامه های از پیش تعیین شده، با رویکرد تعلیم و تربیت مبتنی بر استعداد که در چارچوب طرح شهاب ارائه شده است، سازگار نیست. افزون بر این، منابع نرم افزاری و سخت افزاری کافی برای اجرای مطلوب طرح شهاب فراهم نشده است. در ضمن اکثر کارشناسان، مدیران مدارس و آموزگاران به ابهاماتی در هدف کلی طرح و شیوه اجرای آن اشاره کرده اند. تکمیل فرایند شناسایی استعداد های برتر و تعریف عملیاتی هدایت استعداد های برتر روشن نیست. مسئولان آموزش و پرورش استان به اندازه کافی توجه نشده اند و به اهداف طرح شهاب متعهد نیستند. اکثر کارشناسان، مدیران مدارس و آموزگاران مورد مطالعه پیامدهای منفی گریزناپذیر طرح شهاب را خاطر نشان کرده اند (۷).

بحث و نتیجه گیری

طرح شهاب با هدف شناسایی و هدایت استعداد های برتر دانش آموزان در مدارس توسط وزارت آموزش و پرورش توسط معلمان برگزار می گردد. با کنکاش در طرح شهاب شاهد نقاط قوت و ضعفی خواهیم بود که آگاهی از آنها سبب مدیریت بهتر این طرح می گردد. که عبارتند از

نقط قوت:

۱- کاهش مقطعی استرس آزمون دانش آموزان ۲- فعالیت محور و هدفمند شدن فعالیت دانش آموز ۳- درگیر آموزشی دبیر و دانش آموز (مشارکت، دغدغه بخشی و ذهنیت بخشی و انگیزه دادن) ۴- ایجاد ابراز وجود دانش آموزان استعداد برتر (خلاقیت محوری، بحث محوری، اعتماد به نفس، بهبود بینش) ۵- ارزیابی هدف آزاد دبیران (ارزشیابی هدف قصد نشده، ارزشیابی توانایی های پیش بینی نشده) ۶- توسعه ی برداشت از محتوا (برداشت آشکار و پنهان از محتوا) ۷- برگزاری دوره های کوتاه مدت آموزشی استعدادیابی دانش آموزان ۸- دسترسی مقطعی به امکانات آموزشی فرا مدرسه ای ۹- ایجاد فرصت های آموزشی فوق برنامه کوتاه مدت دانش آموزان ۱۰- تجربه ی کوتاه مدت بهره مندی از شیوه های متنوع آموزشی در نهایت متولیان و ذی نفعان طرح شهاب می توانند با آگاهی از نقاط قوت و ضعف آن بتوانند طرح را اصلاح و قدرتمند تر کنند.

منابع

- ۱ - کریم نیا کبری، حسین زاده امیدعلی. (۱۳۹۶). ارزیابی اثربخشی طرح شهاب از دیدگاه مدیران، معاونین و اولیا دانش آموزان در زمینه شناسایی و هدایت استعداد های برتر، اولین کنفرانس ملی پژوهش های نوین ایران و جهان در مدیریت، اقتصاد و حسابداری و علوم انسانی، شیراز، <https://civilica.com/doc/674841>
- ۲ - میرسلیمانی محمد حسین، آریین فرد ابراهیم. (۱۳۹۷). شیوه ی آموزشی تربیت بدنی تلفیقی مبتنی بر المپیوم، آموزش پژوهی دوره چهارم پاییز شماره ۳ (پیاپی ۱۵).
- ۳ - علی پور، محمد؛ آیتی، دکتر محسن؛ سورگی، فائزه. (۱۳۹۸). بررسی میزان همبستگی نظرات معلمان و والدین در خصوص استعداد دانش آموزان (طرح شهاب)، ماهنامه رویش روان شناسی، شماره ۴۲، ۱۸۹ - ۱۹۸.
- ۴ - میرسلیمانی محمد حسین، نادریان مسعود، قادرپور ادریس. (۱۳۹۸). تربیت بدنی تلفیقی و آموزش مفاهیم ریاضی. پویش در آموزش علوم پایه، ۵(۱۴)، ۱-۱۲.

- 5 - Abu, N. K., Akkanat, Ç. & Gökdere, M. (2017). Teachers' Views about the Education of Gifted Students in Regular Classrooms. *Turkish Journal of Giftedness & Education*, 7(2), 87-109.
- 6 - Ateş, H. K. (2018). Gifted children metaphor from the perspective of teachers and parents. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 6(2), 30-41.
- 7 - Bildiren, A. (2017). Examination of the skill areas of gifted children using WISC-R intelligence scale score. *European Journal of Education Studies*, (3)9, 28-36.